N°. 431. 18..

DE GRONDWET.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . *f* 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . „ 5.50.

VRIJDAG 13 OCTOBER.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten **M. Schooneveld en Zoon**, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven **franco** aan het Bureau **De Grondwet**.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . . . *f* 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . „ 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van *f* 1, het zegelregt daaronder begrepen.

De wet op het onderwijs.

II.

Uit het door ons aangewezen oogpunt moet het wetsontwerp het verwijt van *onvolledigheid* treffen; maar juist dat gebrek oefent ook een nadeeligen invloed uit op de toekomstige regeling van het lager- en middelbaar onderwijs, gelijk zulks bij dit ontwerp, zoo het tot wet verheven wordt, zou plaats hebben. Wij begrijpen niet, met welk doel in de Memorie van Toelichting werd opgenomen de uiteenzetting der verschillende gevoelens over eene behoorlijke indeeling van lager-, middelbaar- en hooger onderwijs, als men in gebreke blijft, om de onzekerheid weg te nemen, welke ten aanzien der juiste aanwijzing van het *middelbaar* onderwijs bestaat en nadat men de denkbeelden omtrent eene omschrijving van het *lager-* en *hooger* onderwijs vrij bepaald acht. Van daar, dat wij stuiten op den inhoud van art. 1, waarin wij de juiste grens vinden aangewezen tusschen *lager-* en *middelbaar* onderwijs. „Het „middelbaar onderwijs omvat dezelfde vakken als het „lager, *doch verder voortgezet.*" De toelichting op dit art. laat ons in dezelfde onzekerheid; integendeel, zij brengt veeleer op een dwaalspoor, als de *onmogelijkheid* wordt erkend, om eene juiste afscheiding te maken tusschen het lager-, het middelbaar- en het hooger onderwijs en men het weder „*met den aard der zaak*" overeenkomstig acht, „dat in eene en dezelfde school alleen „lager-, of lager- en middelbaar-, of zelfs lager-, mid„delbaar- en hooger onderwijs gegeven worden." Als de benaming der school zich regelen moet naar het onderwijs, dat daarin hoofdzaak wezen zal; als van overheidswege voor voldoend *lager* onderwijs moet worden gezorgd; als er verschil bestaat tusschen de bekwaamheden in het geven van *lager* en van *middelbaar* onderwijs; als daarop van regeringswege zal worden toegezien en straf mogt worden bedreigd op het geven van onderwijs, in strijd met het verkregen bewijs van bekwaamheid, dan mag de wet wel bepalen, waar *de verdere* voortzetting aanvangt, opdat niet gerekend worde tot het middelbaar onderwijs te behooren, wat niet anders kan beschouwd worden dan lager onderwijs te zijn. Men zou bij de uitvoering, welke aan art. 5 moet gegeven worden, in het onzekere verkeeren, tot hoever men moet klimmen, om aan de grondwettige verpligting te hebben voldaan, of waarmede men kan volstaan; en laatstgenoemd beginsel zou welligt tot grondslag worden gelegd bij menig raadsbesluit, dat in het kosteloos lager onderwijs voor bedeelden en minvermogenden moest voorzien. Hoogst gevaarlijk achten wij die regeling over te laten aan de reglementen, waarvan bij art. 23 gesproken wordt; wij aarzelen niet, daarin strijd te vinden met het grondwettig voorschrift, dat de interpretatie van lager- en middelbaar onderwijs, waarvan gesproken wordt, niet aan de willekeur van reglementen heeft opgedragen.

Ons bezwaar verkrijgt nog meer gewigt, indien wij letten op de verschillende *vakken*, die, volgens art. 1, het lager onderwijs omvat en waarvan wij zelfs willen aannemen, dat slechts omtrent de meesten de *eerste* beginselen zijn bedoeld. Het is waar: de denkbeelden omtrent *den omvang* van het lager onderwijs loopen uiteen; maar als wij het oog slaan op den eisch van het grondwettig voorschrift, in verband met de algemeene ontwikkeling en vorming, welke een ieder, in den stand waarin hij is geplaatst, behoeft, dan brengt, dunkt ons, het algemeen belang mede, dat die eisch niet te ver worde uitgestrekt, maar beperkt blijve binnen de grenzen, die door het beginsel, dat ten grondslag ligt van de staatszorg voor het onderwijs, worde aangewezen. Dat beginsel rust op de ondervinding eener laakbare achteloosheid van ouders en voogden in de zorg voor behoorlijk onderwijs en dat beginsel, naauwkeurig in toepassing gebragt, zou welligt kunnen leiden tot de invoering der *schoolpligtigheid*, welke in menig opzigt is te verdedigen en algemeen tot voorwaarde wordt gesteld van kerkelijken of burgerlijken onderstand; maar bij het wetsontwerp niet is aangenomen. Nu de bevoegdheid der ouders, om hunne kinderen al dan niet ter school te zenden, is erkend, moet het minimum der vakken, waarin het lager onderwijs is omvat, in verhouding staan tot de behoefte aan ontwikkeling en beschaving van die standen, waarbij het verzuim in den regel plaats vindt. Uit dat oogpunt valt het een en ander af te dingen op de kundigheden, die men tegenwoordig *voor een ieder* onmisbaar zou achten. Wij durven daaronder niet te tellen de natuurkunde en de vormleer; maar wel, uit het oogpunt der bevordering van een gezond en sterk ligchaamsgestel, de gymnastiek. „De openbare scholen „van lager onderwijs moeten zijn ingerigt met het oog „op kinderen, die hoegenaamd geen onderwijs noch „voorbereiding daartoe ontvangen hebben, en dus de „gelegenheid aanbieden, om de allereerste beginselen „van lager onderwijs te verkrijgen"; maar ook in verband met plaatselijke gesteldheid en met inachtneming van de mate der ontwikkeling, waarop de mindere standen staan. Een blik op de statistieke bijzonderheden, betreffende het school-onderwijs, niet slechts in de verschillende gewesten, maar zelfs in de onderscheidene deelen van het gewest, kan de overtuiging geven van de meerdere of mindere vatbaarheid der jeugd en het uiteenloopend verschil in aanleg en verstands-ontwikkeling. Met het oog op den last, welke bij de artikels 5 en 6 op de gemeenten wordt gelegd, is het nuttig en noodig, dat men zich eene en andere gemeente uit verschillende gewesten voor de oogen stelt, op wie de verpligting wordt gelegd tot de inrigting en bekostiging van een of meer scholen, waarop *voldoend* onderwijs behoort gegeven te worden in al de vakken, bij art. 1 omschreven. Maar ook evenzeer met het oog op art. 8 is het wenschelijk, dat de vakken voor het *lager* onderwijs zoodanig worden bepaald, dat één onderwijzer in staat zij, daarin onderwijs te geven of eene acte van toelating te verkrijgen. De Memorie van Toelichting erkent het door ons geopperd bezwaar, als zij zegt: „De verordeningen van 1806 zijn uitgegaan „van het denkbeeld, dat de behoeften aan lager on„derwijs niet op alle plaatsen dezelfde zijn, en hebben „mitsdien eene verdeeling der lagere scholen in klassen „voorgeschreven. Ook in het wetsontwerp van 1849 is „om dezelfde reden eene classificatie der openbare „scholen opgenomen." Zij tracht evenwel dat bezwaar op te heffen, door die classificatie met de Grondwet onbestaanbaar te achten. Ook wij bedoelen geenszins de invoering eener classificatie; maar meenen, dat de beoordeeling van een *voldoend* onderwijs afhankelijk is van eene locale kennis, en dat de wet slechts te regelen heeft het minimum, waaromtrent slechts een verschil van gevoelen kan bestaan, dat evenwel voor eene niet moeijelijke beslissing vatbaar schijnt. De redeneringen, welke te dezen aanzien in de Memorie voorkomen, moeten juist voor ons gevoelen pleiten. Voor alle gemeenten moet de verpligting bestaan, om voldoend lager onderwijs te doen geven; maar het minimum moet juist geregeld wezen naar eene betrekkelijk mindere beschaving, behoefte, vatbaarheid of geschiktheid om te leeren, waaromtrent de vereischte zekerheid gemakkelijk kan worden verkregen. Zoo er dan in zoodanige min begunstigde gemeenten ingezetenen zijn, boven dien algemeenen toestand verheven, die voor hunne kinderen zouden *wenschen* — van individueële vordering kan geen sprake zijn — meerdere vakken van onderwijs te kunnen aanleeren, dan blijft de laatste zinsnede van art. 5 in dien wensch te gemoet komen. Het blijft waar: „uit het oogpunt van het Staatsbelang is de „behoefte aan voldoend lager onderwijs overal even „groot"; niet het aanzien, niet de welvaart, maar de mate der beschaving, de intellectueële toestand der gemeente, moeten hierbij in aanmerking worden genomen.

De *IJsselbode* geeft, op scherpzinnige wijs als gewoonlijk, ten aanzien van sommige onderwerpen het „verschil van doen" op, tusschen *dit* en het *vorige* Ministerie.

Wat betreft de ministeriële verantwoordelijkheid, toont *de IJsselbode* volgenderwijze aan, dat zij vroeger gehandhaafd werd en thans verloren gaat.

Nog op een ander verschil van handelwijze in eene niet minder belangrijke zaak moeten wij wijzen. Toen de heer van Hall werd aangesproken over het gebeurde met den Amerikaanschen kapitein Gibson, heeft hij getracht zich daarvan met fraaije woorden af te maken. Dit is hem evenwel zeer slecht gelukt, vermits de dagbladen — die volgens hem zoo partijdig zijn, — sedert eenvoudig de gewisselde nota's onder de oogen van het publiek hebben gebragt. Deze *partijdige* handelwijze heeft doen zien, dat de Amerikaansche gezant op zeer onmalschen en dreigenden toon tot ons gouvernement sprak, weinige dagen vóór de troonrede verkondigde, dat wij met *alle* mogendheden op zeer vriendschappelijken voet verkeeren. Tevens is uit de nota's van den heer van Hall zelven — dus zeer *partijdige* stukken — gebleken, dat het paket stukken betreffende de zaak van Gibson, *ongeopend* van het Ministerie van Buitenl. Zaken is verzonden aan den heer Gibson, zonder dat onze minister zelfs weet op te geven, *welke* stukken zich in dat paket bevonden. Nu schijnt het te blijken, dat zich daaronder bevinden, welke aan den heer Gibson zoowel als aan het Amerikaansche gouvernement zeer gevaarlijke wapenen tegen ons in handen geven. Als het b. v. waar is, wat beweerd wordt, dat de veroordeeling van Gibson, nadat hij aanvankelijk was vrijgesproken, een gevolg was van *dwang*, den hoogeren regter aangedaan, en dat dit uit de overhandigde stukken bewezen kan worden, dan zou er alle reden wezen om de vordering van Gibson en van het Amerikaansch gouvernement voor gegrond te houden.

Doch hoe dit zij, het is en blijft eene grove fout, een paket met stukken, in dergelijke zaak, zonder het te openen, zonder zich van den inhoud te vergewissen, uit te leveren. Van die fout tracht de heer van Hall zich te zuiveren, door de schuld op zijne ambtenaren te werpen. Op zich zelf is dit reeds eene armzalige uitvlugt, die, kon zij opgaan, de ministeriële aansprakelijkheid geheel zou dooden. Maar zij kan hier zelfs niet eens worden toegelaten. Want het paket is zonder twijfel aan den minister verzonden, en niet regtstreeks aan het bureau van expeditie, dat het paket weder van den minister moet ontvangen hebben. Met zijne gewone stoutmoedigheid zal de heer van Hall het welligt der moeite niet waard geacht hebben zijne aandacht op die zaak te vestigen en het paket te openen; een verzuim dat ons duur genoeg te staan kan komen.

Maar al ware het, dat zijne ondergeschikte ambtenaren inderdaad de schuld hadden van dat noodlottig verzuim; hij behoort er niettemin voor op te komen; hij behoort er zich verantwoordelijk voor te stellen. Zoo niet, *niemand* ware inderdaad aansprakelijk; want een minister kan altoos zeer gemakkelijk de schuld werpen op zijne inferieuren, die niet kunnen en durven tegenspreken.

Hoe geheel anders handelde de minister Thorbecke? In het verslag over de begrooting voor het jaar 1852, werd geklaagd over de *onbekwaamheid* en *werkeloosheid* van de ambtenaren bij zijn departement, tot wier ressort de geneeskundige staatsregeling behoorde. Verschool zich de minister, naar aanleiding van het verslag zelf, achter die ambtenaren? — Integendeel. Bij zijn antwoord, drukte hij zijne bevreemding uit, dat in het verslag een verwijt tegen zijne ambtenaren was gerigt, en herstelde de ministeriële aansprakelijkheid, door aan te toonen, dat elke blaam alleen den minister kan treffen, die voor elk verzuim van zijn departement verontwoordelijk is.

De tegenovergestelde rigting openbaart zich daarin, dat thans de aansprakelijkheid der ministers op de inferieure ambtenaren wordt overgebragt.

De volgende opmerkingen van den heer van Hoëvell, die wij vinden in de jongste aflevering van het *Tijdschrift voor N. Indië*, verdienen wel eene opzettelijke overweging. Daarom wenschen wij, door ze over te nemen, daarop de algemeene aandacht te vestigen:

Door de benoeming van den heer Rulofs tot vice-president van den Raad van Indië ontbreekt thans een lid van dien raad.

Waarom wordt niet *onmiddellijk* in die vacature voorzien?

Omdat bij art. 10 van het, onlangs in de beide Kamers der Staten-Generaal aangenomen Reglement op het beleid der regering van Nederlandsch Indie, aan den Koning daartoe de bevoegdheid is ontnomen.

Vooraf moet voldaan worden aan het vooorschrift: „Tot het „vervullen eener opengevallene plaats in den raad van Neder„landsch Indie wordt door den Gouverneur-Generaal, na over„leg met den raad, binnen dertig dagen, eene met reden om„kleede aanbeveling van minstens twee personen aan den Minister „van Kolonien gezonden."

Onder meer bezwaren, tegen deze bepaling ingebragt, werd ook het volgende door mij aangevoerd:

„Den Koning wordt hier de bevoegdheid ontnomen, om een

raad van Indie te ontslaan en *onmiddellijk* een ander aan te stellen; want er moet vooraf voldaan zijn aan de eerste alinea van art. 10. Tot de vervulling van de plaats, die door het ontslag is opengevallen, moet *eerst* door den Gouverneur-Generaal, eene aanbeveling worden ingezonden. *Dit is werkelijk eene verkorting van de regten, die de kroon behoort te hebben.* De Koning behoort de bevoegdheid te bezitten, om te ontslaan en te benoemen *wanneer* Hij het noodig oordeelt."

Welnu reeds op dit oogenblik komt de gegrondheid dezer ingebragte bezwaren aan het licht.

Door de benoeming van den heer Ruloffs tot vice-president ontbreekt er een lid van den raad van Indie.

Indien ooit, is het thans dringend noodzakelijk, dat de raad voltallig zij; omdat het in werking brengen van het nieuwe reglement zeer veel werkzaamheden zal vereischen, en de medewerking daartoe volstrekt onmisbaar is.

Al is de minister ook met ons van die noodzakelijkheid overtuigd, toch kan hij aan het hoofd van den staat niet het voorstel doen, om *onmiddellijk* in de vacature te voorzien; want de wet heeft aan den Koning die bevoegdheid ontnomen. Eerst moet de Gouverneur-generaal eene voordragt doen.

De raad van Indië zal dus, gedurende het gewigtig tijdperk, waarin de nieuwe regeling van de Indische huishouding zal plaats grijpen, van een harer leden verstoken moeten blijven; want eer de voordragt, de benoeming en het zitting-nemen van het nieuwe lid kan plaats hebben, zal er een half jaar verloopen zijn.

"Maar de wet is nog niet afgekondigd," zal men zeggen. "De Minister is er dus nog niet aan gebonden. Indien hij, gelijk waarschijnlijk is, van de noodzakelijkheid overtuigd mogt zijn, om in de tegenwoordige omstandigheden tot eene benoeming over te gaan, zonder de voordragt van den Gouverneur-Generaal, kan hij dat doen, zonder de wet te schenden."

Gij hebt volkomen gelijk — en toch zal de minister het niet doen. Want dan geeft hij daardoor te kennen, dat de oppositie gelijk had, en dat het door haar voorgestelde en ondersteunde amendement, om die schadelijke en de regten des Konings belemmerende bepaling weg te laten, door hem en zijne meerderheid in de Kamer alléén is verworpen, omdat het door *ons* werd verlangd, *alléén uit partijzucht.*

De Nederlander veroorlooft zich onze beschouwing over de verdeeldheden in de Hervormde Kerk aan misverstand toe te schrijven.

Wij verwijzen haar naar dat gedeelte van een in *de Bazuin* geplaatst artikel, dat opzettelijk in *de Nederlander* niet is overgenomen, en dat wij nu wederkeerig aanhalen als een staaltje van het oordeel, dat haar van die zijde nu en dan te beurt valt:

"Zoolang men de Hervormde kerk met het kerkgenootschap "blijft verwarren, zal men zoo blijven redeneren en de fout "van *de Nederlander* en zijne vrienden zit daarin, dat zij zich "aan *het kerkbestuur* blijven onderwerpen. Zij zijn daardoor "ook, hoewel tegen hunne bedoeling, oorzaak van misverstand "bij velen."

Men leest in *de Nederlander* van 5 October:

"We wenschen over de wet op het *onderwijs* geen voorbarig "oordeel te vellen, noch ook de loffelijke bepalingen te mis-"kennen die zij vergelijkenderwijs met het in 1849 ingediende "ontwerp, bevat."

"Maar verbaasd zijn we over de wijs waarop, in de Memorie "van toelichting, het stelsel dat wij met zoovelen, ook mannen "van het vak, sedert jaren voorgestaan hebben, geformuleerd "wordt."

"Als of wij verlangden, niet, zooveel mogelijk, afzonderlijke "scholen voor Christenen en Israëlieten, voor Protestanten en "Roomsch-Catholieken, maar afzonderlijke scholen *in iedere ge-"meente voor elke gezindheid;* voor zeventien volgens den mi-"nister, in éène gemeente."

"Wanneer men aldus de karikatuur van onze denkbeelden "bestrijdt, valt het ligt ze met een pennestreek ter zijde te "stellen: ""de regering is van oordeel, dat een gezet onderzoek ""naar de voor- en nadeelen van dit stelsel achterwege kan ""blijven, omdat het naar hare overtuiging niet voor toepassing ""vatbaar is.""

"Aan dergelijke vergissingen zijn we in couranten en tijd-"schriften en vlugschriften gewend; we konden ze evenwel niet "verwachten, waar het gouvernement de gronden ontwikkelt, "die het tot eene keuze tusschen de verschillende stelsels hebben "geleid."

En in het nommer van den 7den:

"Met verbazing hebben wij ontwaard, dat de Memorie van "toelichting der wet op het *onderwijs* het stelsel der afzonder-"lijke scholen voor Christenen en Israëlieten, voor Protestanten "en Roomsch-Catholijken met de ongerijmde voorstellingen onzer "wederpartijders verwart. Dien ten gevolge wordt (geen won-"der!) veroordeeld datgene, waarmede men niet bekend is."

Voorzeker, de anti-revolutionnaire partij zal zich nu bevredigd achten met eene Protestantsche school aan wier hoofd staat een onderwijzer, lidmaat der Remonstrantsche gemeente.

De Morgenster verzekerde onlangs:

"Uit den mond van velen spreken wij, wanneer wij "verklaren, dat Groen veel sterker nog dan Thorbecke "de antipathie van duizenden en toen was en nog is."

De Nederlander zegt daarvan:

"Wij meenen, dat de aanmerking van *de Morgenster*, ten "opzigte der duizenden uit wier mond zij spreekt, welligt "juist is."

"De antipathie der *kerkelijk liberale* partij tegen Thorbecke "is, bij zooveel overeenstemming in beginsel, enkel misschien "uit sommige maatregelen van den vrijzinnigen staatsman, in "verband met clericale ligtgeraaktheid, verklaarbaar."

Het is moeijelijk te bevroeden voor welke staatkundige partij de kerkelijk-liberale *sympathie* gevoelt.

Voor het minst genomen is de antipathie tegen de anti-revolutionnaire partij, om haar kerkelijk karakter, het sterkst.

Voor clerikale ligtgeraaktheid was, overigens, meenen wij, onder het vorig Ministerie minder dan onder het Ministerie Donker-van-Hall aanleiding.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Men heeft thans het berigt over Weenen ontvangen, dat de aanval op Sebastopol den 4 dezer is begonnen.

Voorts wordt uit Londen eene belangrijke depêche van 10 dezer door een der binnenlandsche bladen medegedeeld. De Engelsche regering toch zou berigten hebben ontvangen van het oorlogstooneel, gedagteekend Balaklava 28 Sept. Uit den inhoud blijkt dat de generaals bij de landing niet behoorlijk met de sterkte der vesting en de strijdkrachten des vijands bekend waren, maar dat men na naauwkeurige opnemingen eenstemmig van oordeel is, dat men de algeheele vermeestering der vesting met zekerheid mag te gemoet zien.

Uit een rapport van den admiraal Hamelin blijkt, dat het laten zinken van zeven Russische schepen de reden is, waarom de geallieërden afgezien hebben van het plan van aanval van de Noordzijde, daar de vloot nu geene medewerking meer kon verleenen. Alles toont aan, dat de Russen een wanhopigen tegenstand zullen bieden, en liever de vloot in den grond boren en de forten in de lucht zullen laten springen dan zich overgeven.

Voorts wordt gemeld, dat niet de generaal Canrobert, maar lord Raglan het opperbevel heeft aanvaard.

De berigten omtrent de versterkingen, die prins Menschikoff ontvangen heeft, zijn zeer tegenstrijdig. Intusschen zijn de geallieërden door hunne reserve versterkt en in Frankrijk worden nog aanmerkelijke versterkingen ingescheept.

Het *Journal de Constantinople* deelt berigten tot 30 Sept. mede; zij bevatten weinig nieuws.

Bij zijn vertrek van het leger uit het Oosten, heeft de maarschalk de St. Arnaud eenige waardige en eenvoudige woorden tot afscheid aan zijne troepen gerigt. Volgens eene depêche uit Marseille van gisteren is zijn stoffelijk overschot daar met de *Bertholet* aangekomen, en is dit in het hôtel Beaujeu nedergezet. Er werden salvo's gelost en de schepen hadden hunne vlaggen halverstok geheschen.

Dezelfde boot brengt het berigt mede, dat Sebastopol, den 1 dezer, geheel was ingesloten.

De geschillen tusschen de Oostenrijksche en Ottomanische autoriteiten in de vorstendommen duren steeds voort. De Oostenrijkers hadden den 1 Oct. een plegtig programma voor den intogt van prins Stirbey gereed gemaakt, maar Muzza-Pacha, de vertegenwoordiger van den Ottomanischen commissaris Dervisch-Pacha, heeft stellig verboden, dat stuk te drukken, en om eenige manifestatie te doen, wegens den afkeer van een groot gedeelte der notabelen van den hersteldën Hospodar. Prins Stirbey is dus zonder eenige plegtigheid dan het posteren van de Oostenrijksche troepen op zijn weg, te Bucharest teruggekeerd.

Men meldt uit Konstantinopel, dat daar veel sprake is van het zenden eener commissie van hoofd-officieren der geallieerden ten einde de operatien der Oostenrijkers in de Vorstendommen na te gaan.

Een dagblad van Weenen meldt, dat de Oostenrijksche gezant te Londen, zooals verwacht werd, ook de Engelsche regering over de overwinning in de Krim heeft geluk gewenscht.

Den 2 Oct. hebben de Franschen de voorsteden van Athene bezet. Den 5den werden 2,000 man in de stad verwacht. De Engelschen zouden daar ook binnenrukken. De al of niet ontbinding der Kamers was nog niet beslist.

De berigten uit Spanje tot 7 dezer (zie Fransche post) doen nog geenerlei resultaat kennen.

De *Niagara* heeft berigten uit New-York tot 7 dezer aangebragt.

Berigten uit Mexiko tot 5 Sept. melden, dat Alvarez op de hoofdstad aanrukt. Een blad van Acapulco beschuldigt Santa-Anna van de vergiftiging van den generaal Bravo, omdat hij geweigerd had tegen Alvarez op te rukken.

Men schrijft van 16 Sept. van San-Juan, dat Dr. Green, de Engelsche consul-generaal, verlangd heeft, dat het Gouvernement zou worden gereorganiseerd en tot den vrede heeft aangeraden, daar het land anders geenerlei bescherming van Groot-Brittannie zou erlangen.

ENGELSCHE POST

Londen, 10 Oct. De *Scotsman* zegt, dat er eenige reden bestaat om te gelooven, dat het plan eener herfstzitting van het Parlement niet geheel opgegeven is.

De *Morning Chronicle* deelt de volgende depêche mede:

"Bucharest, 6 Oct.

"Omar Pacha is hier teruggekeerd. Hij heeft het berigt ontvangen, dat de geallieerden zich den 3 Oct. te Balaklava hebben vereenigd. De Engelschen hebben zich van den vuurtoren van kaap Chersonesus meester gemaakt. Het bombardement van de vesting zou den 5den aanvangen. De geallieerden hebben volle vertrouwen op den goeden uitslag.

"Omar Pacha heeft 8000 Turken naar Varna ge[illegible] om in geval van nood als reserve te dienen. Hij ver[illegible] dat de Russische versterkingen eerst den 15 den [illegible] kunnen bereiken. Lord Raglan heeft het opperbevel [illegible] vaart. De Generaal Canrobert voert het Fransche leger [illegible]

DUITSCHE POST.

Berlijn, 9 Oct. De *Neue Preussische Zeitung*, [illegible] orgaan van de Russische partij, spreekt in de hevi[illegible] bewoordingen over de Oostenrijksche nota van 30 S[illegible] Wat moet Pruissen antwoorden? vraagt dat blad. [illegible] eerst, dat de Tartaar gelogen heeft, en verder, dat, in[illegible] wij al met voorzigtigheid te werk gaan, wij echter [illegible] eerlijk en te fier zijn, om den mantel naar den wind [illegible] hangen en dat, indien wij den vrede onbaatzuchtig w[illegible] schen, wij de onbaatzuchtigheid van Oostenrijk ook [illegible] deugdzaam houden, en dat wij er geenerlei belang [illegible] hebben, het Keizerrijk in Duitschland te zien herstel[illegible]

Vrijdag ll. heeft de Koning op het kasteel Bellevue [illegible] tusschenkomst van graaf Esterhazy een eigenhandigen [illegible] van Keizer Franz-Joseph ontvangen.

Het *Kreitzgericht* van Halle (Pruissisch-Saxen) [illegible] beslist, dat de brochure over de nieuwe Pruissische [illegible] kunde, een brief aan Prof. Stalh gerigt, die zooveel ge[illegible] heeft gemaakt en die het stelsel van neutraliteit bestr[illegible] in beslag genomen en vernietigd zal worden.

FRANSCHE POST.

Parijs, 10 Oct. Men spreekt hier van een rapp[illegible] dat uit de Krim aan een buitenlandsch vorst zou g[illegible] zijn, die met belangstelling den marsch der Fran[illegible] troepen volgt. Men leest daarin, dat toen prins Men[illegible] koff de Fransche en Engelsche troepen te Varna vere[illegible] zag, hij ondanks zijne spionnen niet wist waar de [illegible] lieerden aan land zouden gaan. De vraag was of de [illegible] ditie tegen Odessa, dan wel tegen Sebastopol zou [illegible] zijn. In dien twijfel versterkte hij de laatste plaats zo[illegible] mogelijk. Voorts rigte hij een versterkt kamp te Nico[illegible] op; zoodat hij èn Odessa èn Sebastopol kon te hulp [illegible] men, wanneer zij aangevallen werden. Een ander [illegible] trancheerd kamp voor 80,000 man werd te Perekop [illegible] vestigd. Met de 40,000 man, die den slag aan de [illegible] geleverd hebben, wachtte hij nu de geallieerden a[illegible] meende dat het eenige geschikte punt voor de ontsch[illegible] Balaklava was en hij vestigde daar 12,000 man [illegible] beste troepen. Toen hij vernam, dat de landing te [illegible] toria had plaats gehad riep hij ze in aller ijl ter[illegible] leverde slag aan de Alma.

Een brief uit het Fransche leger meldt, dat prins [illegible] chikoff den 4 dezer versterkingen moet ontvangen [illegible] migen spreken van 30,000 man van de beste troepe[illegible] prins Gortschakoff, die uit Bessarabie zouden kom[illegible] die den 22 Aug. vertrokken en 164 mijlen moest [illegible] gen, voor dat zij zich aan het uiterste punt van de[illegible] bevonden.

Ondanks de stormen, die in de Zwarte zee [illegible] hebben, weet men ook dat aanzienlijke verster[illegible] zich bij de geallieerden hebben gevoegd.

Twee redenen hebben, naar het blijkt belet, [illegible] overwinning aan de Alma zoo schitterend is gewee[illegible] men hopen kon, namelijk de afwezigheid van de [illegible] lerie en de langzaamheid der Engelschen, die echte[illegible] maal in het vuur een heldhaftig flegma hebben be[illegible]

Een Engelsch blad zegt, dat de beide opper-bevelh[illegible] elkander op het einde van den slag met hartel[illegible] hebben omhelsd.

Van beide zijden worden de gevangenen met de [illegible] onderscheiding behandeld, men heeft zich hier re[illegible] maakt met eenige bijzonderheden, die men in b[illegible] maakte brieven heeft gevonden. In een dier brieve[illegible] eene dame uit Sebastopol, bij wie prins Menchik[illegible] kolonel La Gaundre heeft ingelegerd, zeer zijn a[illegible] waardig en beminnelijk karakter en geeft den op[illegible] velhebber alle vrijheid nog meer Fransche gevange[illegible] haar in te kwartieren, indien zij zoo beminnel[illegible] Later zijn, naar men zegt, bevelen gegeven om [illegible] lonel naar Petersburg te voeren.

Men berekent te Parijs, dat de vesting bin[illegible] dagen zou genomen zijn, men stelt zelfs den datu[illegible] vast, en men spreekt van de overgave op 15 Oct. [illegible]

Men houdt zich nog zeer bezig met het overlijd[illegible] den maarschalk de St. Arnaud, te midden van zijn[illegible] alleen het lot van den generaal Damrémont te C[illegible] tine kan daarmede vergeleken worden. De Keiz[illegible] langen tijd wederstand geboden aan zijn aand[illegible] het opperbevel in het Oosten te gaan voeren [illegible] even als vele vrienden van den maarschalk [illegible] inzag, die hem ondermijnde.

Op de beurs spreekt men steeds van eene to[illegible] van de Duitsche mogendheden. Daartoe bestaat [illegible] geen grond. Het eenige merkwaardige feit is een [illegible] van de *Gazeta* van Milaan; dit blad heeft een [illegible] officieel karakter en zegt, dat Oostenrijk steeds [illegible] welslagen van de wapenen der verbondene moge[illegible] hoopt en zelfs eene scherpere houding zal aanne[illegible] indien de onderhandelingen eens met ernst werden [illegible] gevat, of indien de oorlog verder werd uitgebreid [illegible] is het te wenschen, dat de Westersche moge[illegible] steeds groote gematigdheid blijven betoonen [illegible] ten zijn, waarop Duitschland hen niet zou kunnen [illegible]

Men heeft te Parijs allerlei gissingen gemaakt [illegible] tegenwoordigheid van Mw. Kalergi, de nicht van [illegible] van Nesselrode. Mw. Kalergi had om naar Parijs [illegible] trekken een paspoort aan den Griekschen zaakge[illegible] gevraagd, die het formeel weigerde. De Fransche [illegible] gaf haar echter verlof om in Frankrijk te komen en [illegible] hare tegenwoordigheid, die in geenerlei verband [illegible] de staatkunde, niet gevaarlijk.

Men hoort niets van Barbès, sedert zijne [illegible]

Men verzekert, dat hij op deze wijze zijne vrijheid zou hebben herkregen: de bedoelde brief had hij aan een kleedermaker geschreven, waarmede hij voortdurend in betrekking stond en die geenszins met het bewind in verband stond; later vertrouwde deze hem aan een ... toe. Deze zou hem aan den heer Balestrino hebben ...ond, die verzocht zou hebben om hem een uur te ...houden; aan den heer Pietri ter hand gesteld, snelde ... er mede naar St. Cloud. Men weet het overige en ... geheele zaak liep bijna binnen den gestelden tijd van ... uur af.

Men verzekert, dat de Keizer binnen drie dagen naar Boulogne zal terugkeeren.

De Kolonels Frochu, Vaubert en de overige hoofdofficieren van den generalen staf van den maarschalk de St. Arnaud zijn in het hoofdkwartier in het Oosten gebleven en blijven in hunne betrekkingen bij den generaal Canrobert.

Er zal een nieuw hospitaal voor kinderen worden opgerigt; het bevat 400 bedden, hetgeen het getal bedden voor zieke kinderen op 1000 brengt. Het St. Antonius-hospitaal zal belangrijk vergroot worden. Men zal aan beide werken 3½ millioen frcs. besteden.

Er zijn thans reeds meer dan 100,000 menschen aan de cholera overleden; het departement der Seine telt daaronder 11.000.

De *Presse* deelt brieven uit Konstantinopel tot 30 Sept. mede. Zij bevatten meestal beschrijvingen van de krijgsverrigtingen in de Krim. De Sultan heeft eene kiosk aan het einde van het Serail tot hospitaal doen inrigten. De ministers aarzelden om aan den Sultan het voorstel daartoe te doen, toen de intendance het aanzoek had gedaan, die ... als hospitaal in te rigten, daar het zeer digt bij ... gelegen; de Sultan zeide echter: «neem de kiosk; ik zou des noods een mijner paleizen voor de arme gekwetsten afstaan.» Er zijn 7 hospitalen, die niet minder dan 4000 kribben tellen; de waardige zusters der barmhartigheid, die uit Frankrijk zijn gekomen, verzorgen de soldaten met zelfopoffering.

Dezer dagen zou eene vergadering van den Grooten Raad hebben plaats gehad wegens eene zeer korte nota van den baron von Bruck, waarin hij zich over het gedrag van Omar-Pacha tegenover den generaal von Hess beklaagt. Er is nog niets daaromtrent besloten.

De commissie, die bij het laatste *Halti-sherif* is ingesteld, is geconstitueerd; Ali-Pacha is voorzitter en Rifaat-Pacha, Mehemed-Ruchdi-Pacha, Ethem-Pacha, Dédé-Agha-Miszy-Pacha, Fuad-Effendi en Ruchda-Mollah zijn leden dier commissie. Men keurt algemeen deze benoemingen goed.

Madrid, 5 Oct. De verkiezingen hebben met de meeste kalmte plaats, ofschoon de aanhangers der uiterste partijen allerlei onrustbarende geruchten doen loopen. Men kan eerst overmorgen weten, welke kandidaten gekozen zijn. Men acht de verkiezing van San-Miguel, Olea, Sevillano, Juan-... ...tes en misschien die van Mollinedo hier verzekerd. Dit is nog niet de helft der leden, die de districten van Madrid moeten kiezen. Men kent per telegraaf den uitslag van den eersten dag der verkiezingen te Saragossa, Calatayud en Romero. Espartero staat daar boven aan de lijst.

Men spreekt van de benoeming van de generaals O'Donnell en Ros de Olano in 10 of 12 districten; dit zijn echter slechts geruchten. Het is zeer waarschijnlijk, dat de uiterste partijen in den strijd der verkiezingen de bovenhand niet zullen hebben, maar de troon van Koningin Isabella II is nog niet weder op hechte grondslagen gevestigd.

De belastingen hebben in de maand October ruim 38 millioen realen minder dan in hetzelfde tijdvak van het vorige jaar opgebragt. De opbrengst van de maand September, die anders de gunstigste is, zal thans gering zijn. Indien de constituerende vergadering geene beslissende maatregelen neemt, is een schok onvermijdelijk.

De verschijning van de manifesten van Koningin Maria-Christina heeft de hartstogten op nieuw zeer in beweging gebragt; vooral de Carlisten tellen nog vele getrouwe aanhangers.

Men spreekt van twee zamenzweringen, eene van republikeinen en eene van de aanhangers der Koningin-Moeder, die ontdekt zouden zijn.

Men meldt uit Saragossa, dat een bende roovers, uit 15 man bestaande, het district Borja doorloopt en de schrik der inwoners is geworden.

De *Nacion* meldt, dat de Infant don Enrique hertog van Sevilla verlof gevraagd heeft om zich naar het buitenland te begeven, daar de cholera te Valencia en op de Baleaarsche eilanden was uitgebarsten, waar men hem eene verblijfplaats had aangewezen.

Volgens brieven uit de provincie Burgos is daar eene Carlistische bende onder bevel van den beruchten student de Villasuo georganiseerd.

De *Gazeta* bevat onderscheidene decreten betrekkelijk de kolonien, waarvan de heer Pascual Oliveira tot administrateur is benoemd.

Bij een decreet is eene commissie benoemd, bestaande uit de heeren E. San-Miguel, Fuentes del Duero, Escalante, Perales, Mulinado en Talavèra, belast met het voordragen van de personen, die de herinnerings-médaille van de revolutie van Julij waardig zullen worden gekeurd.

Eene andere commissie is belast met het ontwerpen van eene organieke wet op de nationale militie.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

Wij gaven in ons No. van 5 dezer den tekst van het wetsontwerp tot «regeling der verantwoordelijkheid van de Hoofden der Ministeriële Departementen». Thans deelen wij eenige hoofdpunten mede uit de daartoe betrekkelijke *Memorie van Toelichting.*

De verantwoordelijkheid van de Hoofden der Ministeriële Departementen laat zich in drie hoofddeelen, ook naar het Nederlandsch staatsregt, splitsen. Het eerste deel, dat in zeker opzigt de twee andere beheerscht, de *staatkundige verantwoordelijkheid*, in beginsel bij de Grondwet aangenomen en verkondigd, is voor geene regeling of ontwikkeling door de wet vatbaar. Zij lost zich op in de goed- of afkeuring van de staatkundige gedragslijn des ministers. Bij de behandeling der vroegere wetsvoordragten tot regeling der ministeriële verantwoordelijkheid is steeds door de Regering de leer voorgestaan, en, blijkens de gewisselde stukken, door de Tweede Kamer der Staten-Generaal niet tegengesproken, dat voor eene regeling bij de wet uitsluitend vatbaar zijn de *strafregtelijke* en de *finantiele verantwoordelijkheid* van de hoofden der ministeriële departementen. Het zijn deze twee laatste deelen der ministeriële verantwoordelijkheid, welke men ook in de tegenwoordige voordragt beproefd heeft te regelen. Ook de *geldelijke* verantwoordelijkheid bragt de Regering in deze voordragt, op het voetspoor van vroegere ontwerpen, omdat aldus de wettelijke regeling van het onderwerp, bij art. 73 der Grondwet geboden, in ééne en dezelfde wet wordt zamengevat.

Niet zonder grond kan beweerd worden, dat de *geldelijke* verantwoordelijkheid ook in de daar te stellen *comptabiliteitswet* hare plaats zoude kunnen vinden. Maar het is onzeker, wanneer die wet tot stand zal komen. Het scheen der Regering daarom wenschelijk de Staten-Generaal reeds bij deze voordragt in de gelegenheid te stellen het geheele onderwerp der ministeriële verantwoordelijkhid te overzien en te overwegen.

In den *considerans* zijn alle drie de grondwetsartikelen aangehaald, welke op de ministeriële verantwoordelijkheid betrekking hebben: artikel 53, inhoudende *het beginsel* in het algemeen, en omvattende elke soort van verantwoordelijkheid der ministers; artikel 73, die verantwoordelijkheid nader bepalende en ter verdere ontwikkeling den gewonen wetgever opdragende; artikel 159, dat het *forum privilegiatum* aanwijst voor den minister, welke te regt moet staan, en de beide staatsmagten noemt van welke de last tot vervolging kan uitgaan.

Art. 3 omschrijft de feiten, die tot strafvervolging aanleiding geven kunnen. Daarbij wordt de minister niet kortaf strafbaar gesteld voor alle door hem gecontrasigneerde besluiten, waardoor de Grondwet of eenige andere wet geschonden mogt zijn. Immers indien men bedenkt hoe dagelijks door den Hoogen Raad ter goeder trouw geslagen vonnissen en arresten wegens *schending der wet* worden vernietigd, dan kan men nagaan, waar eene zoo ruime strafregtelijke verantwoordelijkheid der ministers toe zou kunnen leiden. Men dient in het oog te houden, dat de rede niet moet zijn van eene verkeerde opvatting, maar van eene aanranding van de Grondwet of wetten van den Staat en dat men te minder tot de strafbaarheid eener ministeriële handeling besluiten moet, omdat de Koninklijke besluiten en beschikkingen, al zijn zij voorzien van de medeonderteekening eens ministers, nietig zijn en elk gevolg missen, voor zooverre zij strijden met de wet.

Een tweede punt van onderscheiding is er gemaakt tusschen de klaarblijkelijke schending der Grondwet en de schending van ééne der duizende wettelijke voorschriften, welke ons regeren. Bij de schending der Grondwet is het veld beperkt en bekend. Het tegendeel is met opzigt tot andere verordeningen waar. Daarom is verschil gemaakt tusschen klaarblijkelijke schennis der Grondwet en het de bewust schenden van wetten of andere verordeningen. Bij schennis der Grondwet is de strafbaarheid dáár, zoodra de inhoud van het gecontrasigneerde stuk onmiskenbaar en van zelf die schennis opleverde. Bij schennis van wetten en andere verordeningen vordert het ontwerp meer, namelijk het bewijs dat de minister van die schennis bewust was. Dwaling is bij zoo groote menigte, somtijds elkander snel vervangende wettelijke voorschriften mogelijk, en dwaling moet niet gelijkgesteld worden met of strafbaar verklaard worden als de met bewustheid gepleegde verkrachting dier voorschriften.

Eindelijk heeft de regering gemeend te moeten onderscheiden tusschen het opzettelijk nalaten en het voortdurend verzuimen in de uitvoering van de Grondwet of andere voorschriften. De toerekenbaarheid verschilt onderling zeer, gelijk ook, voor het opzet en verzuim in dezen verschillende straffen zijn aangenomen.

Art. 21—28. De Regering acht het wenschelijk, dat de proces-orde, bij het vervolgen eens ministers ingevolge deze wet, ook hier worde geregeld, onverminderd haar voornemen om den XIVde Titel van het Wetboek van Strafvordering aan eene herziening te onderwerpen voor zooveel aangaat de ambtsmisdrijven gepleegd door de overige staatsdienaren in art. 159 der Grondwet vermeld, en ook door de ministers ten aanzien van die misdrijven, welke, in hunne functiën begaan, echter in deze wet niet voorzien zijn.

In art. 21—28 des ontwerps is hoofdzakelijk voorgesteld om de van wege den Koning of de Tweede Kamer bevolene vervolging bij den Hoogen Raad te doen aanbrengen zonder voorafgaand onderzoek in raadkamer, overeenkomstig den IIIden of IVden Titel van het Wetboek van Strafvordering. De bevoegdheid echter is aan den procureur-generaal bij den Hoogen Raad gelaten, en dit scheen onmisbaar, om de benoeming van eenen raadsheer-commissaris te requireren en een door deze te houden onderzoek uit te lokken, ten einde geene zaak aan de eindbeslissing van den Hoogen Raad worde onderworpen dan voor zooverre zij behoorlijk is onderzocht en toegelicht.

Het scheen raadzaam de bevoegdheid tot inhechtenisstelling uitdrukkelijk toe te kennen. De regelen van het gemeene regt werden daarbij zooveel mogelijk gevolgd en, naar het pas gaf, aangevuld. Het onderzoek in raadkamer van den Hoogen Raad heeft de Regering in de wet niet opgenomen. De Regering acht het wenschelijk, dat de zaak, wanneer zij eenmaal zooverre gekomen is, niet geëindigd worde dan na in het openbaar en op tegenspraak gehouden onderzoek ter teregtzitting.

Art. 29. De straf der verbanning acht de Regering de meest geschikte voor staatkundige misdrijven, als waarvan hier alleen sprake is. Daar echter de waardeering der in deze wet strafbaar gestelde feiten zeer uiteenloopen en verschillen kan, is het noodig den strafregter eenige ruimte te laten, en hem de gelegenheid te geven om, naar bevind van zaken, eene criminele straf, de verbanning, of eene correctionele gevangenisstraf uit te spreken.

Art. 33. Gelijk in de vorige wetsvoordragten op dit onderwerp is ook thans eene kortere termijn van verjaring der strafvordering noodzakelijk gekeurd. De aard van het ministerambt en der misdrijven, welke krachtens deze wet vervolgd kunnen worden, brengen mede, dat bij die wet een andere termijn van verjaring dan voor gewone misdrijven worde aangenomen. De taak van den minister in eenen constitutionelen Staat is te gewigtig, zijne verantwoordelijkheid te veelzijdig, dan dat hij billijkerwijs gedurende eene reeks van jaren aan eene aanklagt en vervolging zou mogen blootgesteld blijven, waartegen hem de middelen van verdediging allengs geheel zouden kunnen ontvallen.

Art. 37. Bij de beoordeeling van dit en de volgende artikelen dient in het oog te worden gehouden, dat het feit der overschrijding van de grenzen der begrooting, het gebrek aan daarop gevolgde wettelijke bekrachtiging dier overschrijding, op zich zelf niet altijd voldoende mag zijn om de geldelijke verantwoordelijkheid des ministers voor zijn gevoerd beheer te vestigen.

Er kunnen omstandigheden zich opdoen, waarin de minister, die in den regel als lasthebber met eene beperkte lastgeving zou kunnen gekenschetst worden, zijn mandaat te buiten gaat, en als *negotiorum gestor* voor den Staat optreedt.

De onder die omstandigheden gepleegde daden van beheer moeten niet alleen getoetst worden aan den op hem verstreken last, maar het moet den regter voorbehouden blijven den aangeklaagden minister als *negotiorum gestor* te beoordeelen, en zijne uitspraak afhankelijk te doen zijn niet alleen van de vraag, of de wet de uitgegeven gelden als staatsuitgaven heeft aangenomen, maar tevens en evenzeer van de vraag, in hoeverre de Staat door die uitgaven zij bevoordeeld en of die uitgaven te vermijden waren geweest, dan wel of er *vis major* bestond.

Het moet aan de meerderheid eener staatkundige vergadering niet mogelijk gemaakt worden om, ook al bestond er onvermijdelijke noodzakelijkheid voor de gepleegde overschrijding der begrooting, ook al ware de Staat daarmede gebaat, de uitgegeven gelden ten laste te laten des ministers en dezen alzoo onverdiend te ruïneren.

Het is bij de regterlijke magt dat de beoordeeling van zoodanigen stand van zaken, en wel naar de leer der *negotiorum gestio*, te huis behoort.

's Gravenhage, 12 October.

Z. M. heeft aan den heer G. J. Temminck, directeur van 's Rijks museum van natuurlijke historie te Leijden, vergunning verleend tot het aannemen van de onderscheidingsteekenen der ridderorde van de Ontvangenis, hem door Z. M. den Koning-regent van Portugal geschonken.

• In de residentie zijn aangekomen en aan het *Hôtel de l'Europe* afgestapt sir Sorsboom, raad van Engeland en consul te Weenen, met familie, (doorreizende naar Parijs) en John P. Vroom, van New-York.

• Bij het dezer dagen gehouden examen bij de Provinciale schoolcommissie in Zuidholland, hebben zich geene adspiranten voor den 1en rang aangemeld; doch voor den 2en rang 24, waarvan zijn toegelaten 4; 3e rang 32; toegelaten 16; en voor den 4en rang 16 en toegelaten 11.

• De eerste voorstelling van de Hoogduitsche opera van Amsterdam, die gisteren avond alhier heeft plaats gehad, heeft volkomen aan de verwachting beantwoord. Men was over de uitvoering bijzonder tevreden. De tooneelkunstenaren mogten zoo door applaudissement, als door terugroeping, vele blijken van goedkeuring ondervinden. Aanstaanden Woensdag zullen zij weder eene voorstelling geven, bestaande uit de opera: *Das nachtleger in Granada.* De zaal was door een talrijk publiek bezet.

• De commissie uit het prov. geregtshof in Zuidholland belast met het afnemen van het examen der adspiranten voor het notaris-ambt, is zamengesteld uit de raadsheeren P. J. de Fremery en J. H. van der Sande, benevens den heer procureur-generaal bij gemeld geregtshof. De commissie zal tot dat einde zitting houden op Donderdag den 16 Nov. 1854 in een der lokalen van het Hof. De adspiranten worden herinnerd, dat de stukken daartoe benoodigd, voor dien tijd aan den heer griffier postvrij moeten worden gezonden.

Naar wij van goeder hand vernemen, zouden de heeren Wintgens en Meeussen hun ontslag gevraagd hebben als leden van de commissie voor de regterlijke organisatie, benoemd bij 's Konings besluit van den 24 Sept. 1853.

Volgens het Russische Handelsblad zijn er tot den 10/22 September 14,365 koopvaardijschepen in de haven van St. Petersburg binnengeloopen, waarvan de ladingen op eene waarde van 19,518,886 zilveren roebels geschat worden.

Na al hetgeen er over wijlen Jacques Dubois of diens fabelachtige nalatenschap geschreven is, had men grond te gelooven, dat die zaak voor goed van het veld der discussie was verdwenen.

Ziet hier intusschen een uittreksel uit het geslacht-register van eene familie, ons door een geachte hand ter mededeeling afgestaan.:

« Anna Vekens geb. 11 Meij 1648; trouwt 15 Febr. » 1678 Jacobus du Bois. Samen 2 Aug: 1679 naar O. Ind. « vertrokken. Hij sterft te Amboijna den 25 Meij 1687 « zij sterft tot Batavia 14 Meij 1698.

« De kinderen uit dat huwelijk zijn: 1°. Jacobus du « Bois. geb. 11 Julij 1681; sterft 12 Febr. 1682 tot Myra « in Banda. 2°. Aaltfe du Bois; geboren 3 Aug. 1638, « sterft 28 .... 1686 tot Lonthoir in Banda. Fol. 39.

« NB. Anna Vekens was eene dochter van Claas en « Aaltje Teunis. » Fol. 38.

Eergisteren heeft te Rotterdam de tiende algemeene vergadering der vereeniging van Israëlitische Godsdienst-Onderwijzers in Zuid-Holland plaats gehad. Nadat de voorzitter, de heer Lutomirski, eene schoone rede over de behoefte en het gewigt van onderwijzers-vereenigingen had gehouden, ging men tot de gewone werkzaamheden over. Het schijnt echter, dat vele onderwijzers nog niet genoeg doordrongen zijn van het gewigt, hetwelk die vereeniging voor hun belang heeft, daar anders de opkomst harer leden veel talrijker moest zijn. In de gehoudene vergadering zijn van vele achtbare kanten, zoowel van binnen als buiten het land, schriftelijke bewijzen van ware belangstelling ingekomen. Men kan daarom ook niet twijfelen, of deze vereeniging zal bij haren ijverigen voortgang vroeg of laat de verdiende waardering ondervinden.

Gisteren avond is te Rotterdam in de zaal van het Departement der Maatschappij *tot Nut van 't Algemeen*, eene algemeene vergadering gehouden van de leden der Vereeniging tot bevordering der zendelingszaak. Nadat de werkzaamheden met plegtig gebed en gezang waren aangevangen, werd het verslag gelezen, waaruit bleek dat de Vereeniging te dezer stede 1028 en in de naburige gemeenten 302 leden telt, en de rekening van den Penningmeester met een batig saldo van *f* 764,23 is gesloten. Daarna zijn door de zendeling-kweekelingen A. van Ekris, en H. J. Tendeloo opwekkende toespraken gehouden, en is de vergadering, die zeer hartelijk was, met dankgebed en gezang gesloten.

Het Prov. Geregtshof in Noord-Holland heeft gisteren Johann Heinrich Kemper, schuldig verklaard aan 1°. diefstal met geweldoefening en gewapend gepleegd bij nacht in een bewoond huis, door middel van binnenbraak, 2o. moedwilligen doodslag gepleegd op eene vrouw en twee kinderen en 3°. poging tot moedwilligen doodslag gepleegd op eene vrouw en een kind, welke poging beide malen door uiterlijke bedrijven gebleken en tot een begin van uitvoering overgeslagen zijnde, hare uitwerking alleen heeft gemist door toevallige en van des daders wil onafhankelijke omstandigheden en wel de sub. n°. 2 en 3 vermelde misdaden, ten einde den in de eerste plaats genoemden diefstal voor te bereiden, gemakkelijk te maken en de ontdekking daarvan te voorkomen, en dien ten gevolge veroordeeld tot de straf des doods. De premiditatie is door het Hof niet als genoegzaam bewezen beschouwd.

Daarna heeft de president den veroordeelde aangesproken en diep bewogen hem op Gods oneindige genade gewezen. De beschuldigde was weinig aangedaan onder de voorlezing van deze uitspraak.

Bij de plaatselijke commissie van geneeskundig toevoorzigt te Amsterdam zijn op gisteren aangegeven 9 mannen en 6 vrouwen, waarvan in het hospitaal zijn opgenomen 6 mannen en 1 vrouw. Blijvende in het hospitaal in behandeling 19 personen.

Te Utrecht zijn op 9 October bijgekomen 23 choleralijders; er blijven in behandeling 73 personen.

Schiedam, 11 October. Bij het doen eener herstelling aan een huis gelegen aan de Boterstraat bij de Markt alhier, zijn op eene diepte van circa 2 Ned. el in den grond gevonden twee eikenhouten lijkkisten, in elk waarvan het geraamte van een mensch was; een dezer kisten stond zelfs onder de fundering van het huis, dat blijkens een platten grond der stad van het jaar 1598, toen reeds daar gestaan heeft; zij moeten derhalve overblijfselen van hooge oudheid zijn. Nevens de kisten is het overschot van eene buitengewoon zware muur gevonden; hij is boven de fundering 77 ned. duimen dik en bestaat uit steenen zoogenaamde moppen van 32 ned. duimen lang, 16 breed en 9 dik; een en ander doet het vermoeden rijzen, dat daar eenmaal een uitgebreid gebouw heeft gestaan; in elk der kisten is een koper kettingje gevonden, blijkbaar de overblijfselen van rozenkranzen.

+ **Maasland,** Op Woensdag, den 25 October, e. k. zal in deze gemeente eene tentoonstelling worden gehouden van vee, pluimgedierte en voortbrengselen van den Landbouw, dooor de Hollandsche Maatschappij van Landbouw, afdeeling Westland. Te oordeelen naar de vele aanvragen, bereids door belangstellende landbouwers gedaan, zullen vele voorwerpen, voor deze tentoonstelling, worden ingezonden en mag men dus hopen, dat de aanzienlijke bijdragen door de genoemde afdeeling, deze gemeente en onderscheidene particulieren bijeengebragt, tot uitreiking van een 50tal prijzen, aan het voorgestelde doel zullen beantwoorden.

's Bosch, 11 Oct. Wij hadden ons gevleid met de helft dezer maand de tentoonstelling van Kunst en Wetenschappen geopend te zien; naar men ons verzekert zal dit nu wel eene maand aanloopen, welke vertraging te wijten schijnt te wezen, aan het uitstel van sluiting der Amsterdamsche Tentoonstelling. Wij verheugen ons echter binnen onze muren reeds stukken te bezitten van de grootste kunstenaars in den lande.

— Men schrijft ons uit Berlicum dd. 9 October:

Heden beviel voorspoedig van 3 welgeschapen dochters, welke allen den H. Doop in de R. K. Kerk alhier, hebben ontvangen, de echtgenoote van den voerman J. Borsely; hij werd in een tijdsverloop van 8 (?) maanden, vader van 4 kinderen. Moeder en kinderen, genieten even gelijk de vader eene goede gezondeid. *(N. B.)*

Volgens een berigt van Z. M. consul-generaal te Triëst, zijn aldaar gedurende het eerste halfjaar van 1854 aangekomen, regtstreeks uit Nederland, 29 Nederlandsche schepen, alle uit Amsterdam, geladen met suiker, koffij, specerijen, droogerijen en diverse waren.

Uit vreemde havens kwamen 8 Nederlandsche schepen, als: uit Nord-Shields 1 met ijzer, machinerien enz.; uit Alexandrie 1 met katoen, gom enz.; uit Venetie 1 in ballast; uit Newcastle 2, uit Sunderland 1 met steenkolen; uit Liverpool 2 met suiker, katoen, koffij, cacao en steenkolen.

Naar Nederlandsche havens vertrokken 9 Nederlandsche schepen, als: naar Amsterdam 2 met rogge, sumak, lijnzaad, vlas; naar Rotterdam 7 met sumak, zwavel, vlas droogerijen, gom enz.

Naar vreemde havens vertrokken 25 Nederlandsche schepen, als; naar Konstantinopel 1, naar Galacz 1, naar Smyrna 1, naar Corfu 1, naar Sicilie 1, naar Cattero 1, naar Cadix 1, naar Fiume 4. naar Alexandrie 1, naar Buccari 1, naar St. Ubes 1 in ballast; naar Antwerpen 3, naar Hamburg 1, naar Lubeck 1, naar Londen 1, naar Rio de Janeiro 1 met diverse ladingen; naar Falmouth 1 met tarwe en 1 met lijnzaad; naar Nantes 1 met beenzwart.

Ingezonden Stukken.

Aan de Redactie van *de Grondwet*.

Mijne Heeren!

Hoog wordt door u opgegeven van het beklag door den Heer van Vliet ingediend bij de Tweede Kamer. Waarschijnlijk zijt u niet bekend met den inhoud en geest der Indische Verordeningen. Mitsdien vervrij ik mij uwe aandacht te vestigen, *ten opzigte van de ontzetting als procureur;*

op de laatste alinea van art. 192 van het Reg. op de Regt. Org. en het beleid der Justitie in Ned.-Indie;

ten opzigte van het al of niet van kracht zijn der Publ. van 1821, n°. 6: op het besluit van 26 April 1853 *Ind. Staatsbl.* n°. 34;

ten opzigte der verwijdering buiten N.-I.: eensdeels op art. 88 Reg. Regl.; anderdeels, dat bij art. 24 Reg. Regl. geen sprake is van gevaarlijk *zijn*, maar van gevaarlijk »voorkomende;«

ten opzigte der beschikkingen van het Dep. van Koloniën: dat van een minister met zoovele ambts-bezigheden belast als die van koloniën niet kan gevergd worden in twistgeschrijf te treden met individuën, en dat bemoeijing der Kamer met den inhoud van door den minister verleende beschikkingen op gedaan beklag wegens handelingen van het Indische Bestuur, zou zijn ingrijpen in het bij den Koning herustende Opperbestuur der kolonien.

Zoo u niet onpartijdig wilt *schijnen*, maar onpartijdig *zijn*, dan zult u niet weigeren aan deze opmerkingen plaats te geven in een uwer naastvolgende nommers.

. . . . . . 10 October 1854. *Een oudgast.*

[Hoe onbeleefd de toon ook zij, nemen wij deze zoogenaamde teregtwijzing in ons blad op. Zelfs »oudgasten« *sans façon* mogen op onze onpartijdigheid, te regt, rekening maken. Intusschen behouden wij ons nader het genoegen voor, om, op *beleefde* wijs, den» oudgast« aan te toonen, dat *hij* het eigenlijk is, en niet *wij*, die over eene zaak oordeel velt, zonder haar te kennen. Red.]

Per Telegraaf.

Athene, Vrijdag 6 Oct. Twee duizend Franschen en al de Engelsche troepen in den Piraeus hebben bevel ontvangen naar de Krim te vertrekken. Van Marseille worden andere troepen verwacht om hen in Griekenland te vervangen.

Den 27 Oct. zullen de Grieksche wetgevende kamers bijeenkomen.

Warschau, Maandag 9 October. Tien duizend Russen zijn bezig verschansingen op te rigten langs de boorden van den Weichsel.

Weenen, 11 October. Uit Konstantinopel zijn brieven ontvangen van 5 dezer, met berigten uit de Krim, waar uit blijkt, dat de batterijen der belegeraars voor het grootste gedeelte voltooid waren en dat het bombardement van Sebastopol den 4den zou aanvangen. Al de [illegible] waardoor de stad van water voorzien wordt, waren in handen der geallieerden.

Men verzekerde, dat de Russen voornemens waren de nog overige 9 linieschepen te laten zinken. Niemand twijfelde er aan of de stad zou binnen weinige dagen veroverd zijn.

Parijs, 12 Oct. Volgens den *Moniteur* zal de lijkplegtigheid van den maarschalk de St. Arnaud op kosten van den staat plaats hebben, in het hôtel der Invaliden waar hij zal worden ter aarde besteld.

Advertentien.

DE PILLEN VAN HOLLOWAY. *Eene sedert acht jaren aanhoudende leverziekte door dezelven genezen.* Eene [illegible] genaamd Thomas, onlangs uit West-Indien teruggekomen, schreef aan den Gowen, chimist te Bristol, dat zij acht jaren lijdende was aan lever- en maagkwalen, daar door een aanmerkelijk verval van krachten onderging, hetwelk haar deed wanhopen aan het herstel harer gezondheid, vooral daar de geneesmiddelen, haar door bekwame mannen voorgeschreven, niet mogten baten. Eindelijk nam zij, naar het voorbeeld van zoo veel anderen, toevlugt tot de pillen van Holloway en in weinig weken tijds was zij volmaakt gezond en sterk.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: Doosjes Pillen à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 6.75, *f* [illegible] *f* 20.50. Potjes Zalf à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3,00, *f* [illegible] *f* 13.85, *f* 20.95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij VAN RENESSE, te 's Hage; bij B. ADAMA, te Amsterdam; bij de Wed. A. P. MILIUS, te Utrecht en bij J. ST[illegible] MAN, Hoofd-depôthouder te 's Bosch, alsmede in [illegible] WAY'S Etablissementen te Londen, 244 Strand [illegible] New-York, 80 Maiden Lane. (61[illegible]

224ste Nederlandsche Staats-Loterij

4e LIJST. 5e KLASSE.

Uitgekomen hooge prijzen:

N°. 13657, 6100, 14810 en 17525 *f* 1000.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 12 October 1854.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**		
Ned.W.Schuld.	2 1/2	60 /8 11/16		Pct.	
Dito Certificat.	3	72 1/8 1/4	*Hope* 1798/1816	5	10[illegible]
Dito Dito.	4	90 7/8 15/16	Dito 1828/1829	5	
O. I. Leening	4		Cert. 1831/1838	5	
Amort. Syndic.	3 1/2		Dito Dito	4 1/2	84[illegible]
Hand.-Maats.	4 1/2		Dito *Hope*	4	75[illegible]
Belgie.			Dito *Stieglitz*	4	74[illegible]
Certificaten	2 1/2		Dito dito 5e Ser.	4	
D° *Rotschild*	2 1/2		Inschr. Assig.	6	
Frankrijk.			Certific. dito.	6	
Obligatien	3				
Spanje.			**Polen.**		
Nieuwe	1	18 5/16	Obligatiën	4	67[illegible]
Dito Buitenl.	3	37 7/8			
D° Binnenl. 6/m.	3	32 15/16 31/16	**Oostenrijk.**		
Bew. Sp. Com.		5 3/16 [2 15/16	Metaliek	5	69[illegible]
Amort. Schuld.		4 9/16 5/8	Dito bet. Amst.	5	78[illegible]
Portugal.			Dito lett.B.	5	78[illegible]
Londen nieuwe.	5	36 9/16 3/4 5/8	Dito 1847	2 1/2	35[illegible]
Dito uitgest.	4		Dito 1851/1852	2 1/2	36[illegible]

Philad., Bank-act. $3\frac{1}{2}$; Mexic., te Lond. 3 pct. [illegible] $\frac{11}{16}$; dito Onb. $23\frac{5}{8}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{11}{16}$; Gren., te Lond. Uitgesteerde [illegible]

Bij tragen handel leverde de prijzen van geen der fondsen iets bijzonders op.

FRANKFORT, Woensdag 11 October. Spanje binnenl. 3 pct. $32\frac{3}{8}$; dito 1 pct. $17\frac{15}{16}$; Wissel op Londen $116\frac{5}{8}$; dito Parijs 93; dito Weenen $99\frac{3}{4}$.

LONDEN, Woensdag 11 October. Consols op [illegible] $95\frac{1}{4}$; Ecuador [illegible] N. Mexic. 3 pct. $24\frac{7}{8}$, 25; Peru N. $4\frac{1}{2}$ pct. $71\frac{1}{2}$; Spanje buitenl. [illegible] $3\frac{5}{8}$; Gren. Uitg. 6; Sardinie 5 pct. 88; Spanje dito [illegible] pct. $37\frac{1}{2}$; dito 1 pct. $18\frac{5}{8}$, $\frac{7}{8}$; dito Certific. $5\frac{1}{8}$; dito [illegible] 96; Holl. [illegible] siven $4\frac{3}{8}$, $\frac{5}{8}$; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. $84\frac{1}{2}$; dito 5 pct. [illegible] $2\frac{1}{2}$ pct. 62; dito 4 pct. 92; Turk. $2\frac{3}{4}$, 3.

Kalme beurs.

PARIJS, Woensdag 11 October. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. 98.50; dito 3 pct. 76.25; Sp. binn. 3 pct. $33\frac{1}{4}$; dito 1 pct. [illegible] N. Metall. 5 pct. $85\frac{1}{2}$.

WEENEN, Woensdag 11 October. N. Metall. $85\frac{3}{8}$; N. Leening [illegible] $97\frac{1}{2}$; Bankactien 1252; Lomb. 5 pct. $92\frac{1}{2}$; Wissel op Londen 11.25; dito op Parijs 137; Zilver $19\frac{1}{4}$.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.